

करुन घेणे महत्वाचे वाटल्याने वकिली केली नाही.

हे सर्व मी अकोल्यात आणि ज्या विदर्भात केले तो विदर्भ पूर्णपणे नाट्यमय आहे. या विदर्भात कालीदास, भवभूती, भास यांचा मुक्काम असल्याचे पुरावे आहेत.

'तात्या! ती एक तलवार तुमची, बाकी विळे, कोयते' असे कवि गोविंदाग्रजांनी ज्यांच्याबद्दल म्हटले ते नाटककार श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर विदर्भाचेच. १०० ते १२५ वर्षांपूर्वी अमरावती जिल्ह्यातील एलिचपूर या तालुक्यात ५२ एका आणि एक्कीसी या नावाची दोन नाट्यगृहे होती. ह्या काळी येथे नाटकं होत असल्याचा तो भरभक्कम पुरावा आहे. आज ह्या नाट्यगृहांचे फक्त भग्नावशेष शिल्लक आहेत. ह्याकडे पुरातत्व विभाग अथवा महाराष्ट्र शासनाने लक्ष दिल्यास ह्या सांस्कृतिक धनाचे जतन होईल. शिरोळे नावाच्या एका गृहस्थाने ह्याच काळात नाटके लिहिलीत पण त्यांची हस्तलिखिते सापडत नाहीत.

विदर्भाने हौशी रंगभूमी १२५ वर्षांपर्यंत जगविली. ह्याच विदर्भात दंडार ही तमाशा प्रधान लोककला खडी गम्मत, लप्पक, खम (आदिवासी लोककला) सोंग ही नाटकाचीच त्याकाळची रूपे होत आणि विदर्भाच्या ह्या प्रसिध्द लोककलाही आहेत. ह्या संबंधी डॉ. हरिश्चंद्र बोरकर आणि प्रा. म.ना.लोही ह्यांची येथील प्रसिध्द अशा झाडीपट्टीच्या रंगभूमीवर पुस्तकेही प्रसिध्द आहेत. अकोल्याचे विष्णू मोरेश्वर महाजनी ह्यांनी शेक्सपीअरच्या तीन नाटकांचा अनुवाद केलेला आढळतो. कै. रामचंद्र बजाबा प्रधान ह्यांनी शेक्सपीअरच्या एका नाटकाचा 'भ्रांतीकृत चमत्कार' हा अनुवाद केला आहे. कै. राम गणेश गडकरी ह्यांनी आपले अखेरचे दिवस सावनेर येथील त्यांचे वडीलबंधू ह्यांचेकडे घालविले आणि तेथेच त्यांनी आपला देह ठेवला. सावनेरला गडकरी स्मारकाची स्थापना करण्यात आली आहे.